

uresničijo svojo staro željo, zvariti v državnem zboru zvezo (blok) nemških poslancev, v kateri bi bili: Nationalverband, krščanski socialci, nemški socialni demokratje in nekateri nemški divjaki. Dne 22. jun. je imel nemški Nationalverband (zveza nemških nacionalnih in liberalnih poslancev) skupno sejo, v kateri se je sklenilo, naj se deluje na to, da se združijo vse nemške stranke k enotnemu postopanju. Sicer pa se opaža, da se v mišljenju nemških strank in voditeljev izvršuje nekak preobrat na boljše. Nemški listi, ki so nekaj na vsa usta naznanjali svetu, da Avstrija ne more izhajati brez nemškega državnega jezika in brez izpolnitve drugih nemških zahtev, sedaj že ubirajo strune v melodijo sporazuma med avstrijskimi narodnostmi in notranjega miru. Tudi pri njih začenja prodirati demokratična misel, da ne gre kakšnemu narodu vsiljevati politične bodočnosti, katere narod ne mara, temveč da se morajo vpoštevati upravičene želje vsakega naroda po svobodi, enakopravnosti in možnosti napredovanja. Tako se pripravljajo tudi med nemškimi strankami spoznanje, da je bodočnost Avstrije ne v nadvladu ene ga naroda nad drugimi, marveč v medsebojnem sporazumu, ki temelji na pravičnosti do vseh in na enakopravnosti vseh. Krščanski socialci so predvsem poklicani, da med nemškimi strankami širijo in utrjujejo to edino pravo avstrijsko pojmovanje. Tirolski krščansko-socialni poslanci so že sklenili, da ne marajo skozi drn in strni iz s nemškimi liberalci in nacionalci ter da iz načelnih razlogov ne vstopijo v uameravani nemški blok. Če bi vsi krščanski socialci se bili že prej zavedali svoje naloge in svojega političnega poklica, ki jim ga narekuje njihov krščanski program, bi ne bili šli pod vodstvo Wolfa in bi tudi izostalo mnogo političnih neprilik in iznenadenj.

Državni zbor.

Maribor, 26. junija.

Za petek, dne 22. junija, je bila določena seja državnega zbora. Pričelo bi se naj drugo čitanje začasnega proračuna. Predsednik dr. Gross pa je prečital pismo, ki mu ga je poslal ministrski predsednik grof Klam-Martinic in v katerem naznanja, da je cesar sprejel odstop njegovega ministrstva. Ko je dr. Gross prečital pismo, je predlagal, naj se seja preloži do torka, dne 26. julija. Predlog je bil sprejet.

V soboto, dne 23. junija, ob 5. uri popoldne, se je v navzočnosti novega ministrskega predsednika viteza Seidlerja vršilo posvetovanje klubovih načelnikov. Ministrski predsednik je imel kratek nagovor, v katerem je naglašal, da je nova vlada le začasna in prehodna ter da se bo pozneje, ko izvrši svojo omejeno nalogo, nadomestila s parlamentarno vlado. Prosil je podporo strank pri težki nalogi. Načelniki strank so vzeli izjave ministrskega predsednika na znanje. Sklenjeno je bilo, da naj se konča v torek 2. in 3. čitanje provizorija. Priglasenih je 13 govornikov za in 21 proti, vendar naj se stranke po oddaji kratkih izjav omeje. V sredo naj se reši predloga o podaljšanju mandatov. Odgovoritev preko poletja ni v načrtu. Seje zbornice bi trajale do 10. julija. Kdaj bodo zborovale delegacije, še ni znano. Ko bo imela zbornica odmor, bodo zborovali odseki.

V nedeljo, dne 24. junija, zjutraj je novi ministrski predsednik dr. vitez Seidler, predno se je po-

dal v Baden, da položi prisego v cesarjeve roke, zopet prišel v parlament ter se je posvetoval z zastopniki raznih strank. Nastop novega ministrskega predsednika napravlja na poslance prav ugoden vtis. Listi naglašajo, da bodo sedaj za proračun glasovali razun Cehov in socialnih demokratov najbrž vsi klubi in bodo torej državne potrebe dovoljne z veliko večino.

Načrt za zasedanje državnega zbora bo baje edeslej sledeči:

V torek, dne 26. junija, se reši začasni proračun;

v sredo, dne 27. junija, se podaljšajo državno-zborski poslanski mandati;

v četrtek, dne 28. junija, se bo vršilo prvo čitanje zakonske predloge o davku na vojni dobiček, nato se bo predlog odkazal finančnemu odseku;

v torek, dne 3. julija, bodo v večerni seji volitve v delegacije;

v sredo, dne 4. julija, se bo vršilo drugo in tretje čitanje zakonskega predloga o davku na vojni dobiček.

S tem bi bilo predpoletno zasedanje zbornice končano. Meseca julija in avgusta bodo po teden zborovali odseki.

Kakor izvemo, se bodo slovenski poslanci te dni v zbornici zavzemali za razne važne zadeve našega slovenskega kmeškega prebivalstva.

Naše žrtve za domovino.

Zalostno poročilo je došlo v župnijo Sv. Jakob v Slov. gor., da je od izdajalske mine bil zadet vrl mladenič Jožef Sinič. Rajni se je bojeval čez leto dni proti verolomnemu Lahu. V nežni mladosti, še le 23 let star, je šel uživati boljše, zaslužen plačilo.

Od Sv. Benedikta v Slov. gor. nam pišejo: Domovini na oltar so položili svoje mlado življenje v mesecu maju Janez Pekar, posestnik na Ščavnici; padel je dne 15. maja tam ob Soči. Zapušča dve mali dekletci, ženo in starše, in dva brata-vojaka. Simon Vakaj iz Ihove, umrl je v bolnišnici blizu Dunaja dne 21. maja, zapušča starše, sestro, in štiri brate. — Janez Kurboš, posestnikov sin od Sv. Benedikta; zapušča starše, dve sestri in dva brata-vojaka. Ljubi Bog, tolaži zapuščene starše, sestre, brate in sorodnike, in bodi malim sirotam Deklarjem dobri in usmiljeni oče. Janez Kurboš je bil edlikovan s srebrno svetinjo, upajmo, da jim je Kraljica majnika izprosila pri večnem sodniku vsem najlepše odlikovanje v nebesih! Sree Jezusovo pa nam vsem poplačaj te velike žrtve.

Zivljenje za domovino je dal dne 26. maja 22-letni mladenič Jožef Miško, edini posestniški sin iz Šentovca pri Slov. Bistrici. Prideljen je bil k napadalni patrulji, kjer mu je sovražna granata uničila življenje. Bil je postaven in pošten slovenski fant vesele narave. Vse ga je rado imelo, in vsak, ki ga je poznal, žaluje za njim. Nepozabljen Ti spomin!

Prišlo je pretresljivo poročilo, da je dne 7. junija padel, zadet od sovražne granate, na Južnem Tirolskem, izvršujoč svoja službena opravila, vrl vojak, c. kr. računski narednik I. razreda Jos. Magdič, doma iz Cvenna pri Ljutomeru. Blagi pokojnik je bil junak. To izpričuje pohvalno pismo naj-

višjega armadnega poveljstva, ki ga je dobil v vojski že leta 1914. Bil je tudi petkrat odlikovan in sicer s srebrno kolajno I. in II. razreda, potem dve bronasti medalji in zaslužni križec s krono. Rajni je bil mirnega, kremenitega značaja in vnet za znanost. Po lastni vidnosti in marljivosti v učenju je dosegel tik pred vojsko izpričevalo 6. gimnazijskega razreda in tudi izpričevalo za stenografijo. Govoril je razen slovenskega in nemškega še tudi italijanski in francoski jezik.

Zalostno vest so pisali tovariši Vertičevi materi pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža, da je njih edini sin dal življenje za domovino. Padel je na Sveti Gori pri Gorici dne 6. majnika. Alojz Vertič je bil v najlepšem evetu svojega življenja, v 22. letu. Bojeval se je nad dve leti. Prvič je bil ranjen v Galiciji, drugič je bil ranjen na italijanski fronti. Ko je ozdravel, je šel zopet nad Italijana in tukaj mu sovražna granata ugasnila luč življenja. Bil je priden fant doma in zvest sobojevnik na bojnem polju. Bog mu daj sveti raj!

Oče Borovičjek pri Sv. Florijanu blizu Rogateca je dobil brzjav iz jubilejne bolnišnice na Dunaju, da je tam umrl sin-vojak Anton Plavčak (p. d. Borovičjekov).

V sree nas je zabolelo prežalostno poročilo vojne kurata, s katerim je obvestil Krevlovo družino v Trbovljah. Padel je zadet od mine na italijanskem bojišču dne 5. junija sin Blaž. Boril se je nepretrgoma že tretje leto na raznih bojiščih. Vest o njegovi smrti nas je zadela tem huje, ker je Blaž že tretja smrtna žrtev iz Krevlove hiše. Krevlova mamica so namreč vseh svojih sedem sinov vzgojili za cesarja. Najprvo smo izgubili Petrečka, kateri je še aktivno služboval. Doma je bil navdušen Orel in tudi na odru smo ga večkrat videli. Že od prvih bojev v Galiciji ni o njem nobenega poročila več; skoraj gotovo je gališka zemlja popila njegovo kri. Smrt za cesarja je Vsemogočni odločil tudi drugemu sinu Janezu. Bil je od začetka v vojni kot topničar, odlikovan je bil z malo srebrno kot desetnik. Leto preje je prevzel doma lepo posestvo. Lansko leto meseca novembra smo dobili poročilo, da ga ne bo več nazaj. Najmlajši sin Tine se je tudi udeležil naše ofenzive lansko leto v Tirolah, pomagal je poditi polentarje, pri tem pa je dobil kroglo vkleno in je sedaj edini doma. Trije se nahajajo še sedaj zdravi: najstarejši Jožef je nadporočnik, odlikovan že leta 1915. Naj bo še omenjeno, da je umrl lansko leto doma tudi oče teh vrlih fantov. Hudopreizkušena mati je sestra mil. g. arhidijakona konjiškega. Bog daj našemu narodu obilo takih mater!

Vsem padlim slovenskim žrtvam za domovino naj sveti večna luč!

Kmetske zahteve.

Vranski okrajni zastop je poslal na c. kr. prehranjevalni urad sledečo vlogo:

„C. kr. prehranjevalni urad

Dunaj.

Prišel je čas košnje, bliža se čas prve žetve. Kmet, delavec, meščan in vojak čakajo že težko na pridelke. Zito je že zaseženo, ko se loči od zemlje. Z naredbami se priganja kmet k mlači brž po žetvi, da bi se odvišno žito dalo takoj erarju. Kmet strahoma gleda v bodočnost, ker se boji:

zadnjič moje ponižane ude na poti od Dukle do mesteca Felzövizkőz na Madžarskem.

Nekega jutra pred odhodom me pride klicat moj konjar, naj bi šel pogledat svojega konja, ki se je menda čez noč nanovo prerodil, ker pobrcava ležeč na hrbtu z vsemi štirimi v zrak.

Krog kljuseta je bilo zbrano lepo število gledalcev, katerih mnenja so se cepila na dve strani: Eni so se dušili, da brca konj v zadnjih sunkih na tem grešnem svetu; drugi, da je na starost v revmatizmu ponorel in se sedaj v preobračanju z brenjem premalja.

Na razpotju smrti in konjskega preroda se nisem mudil dolgo, ker nam je pokazala žival sama pravo, za me bridko pot — konjske smrti. Kljuse je pomolelo jezik na dolgo iz čeljusti, bele pene so mu privrele iz gobca, prekucnilo se je še na pravo plat, brenilo z zadnjimi nogami ter vzdihnilo izmučeno in hropeče, zadnjič v svojem revmatičnem življenju.

Gledalci so se smejali, ko je konj zadnjič in za vedno zinil na široko; mene pa je zabolela ta v smrtnem boju otrpla odprtina konjskih čeljusti na dnu srca, ker sem zdrknil tako kar z enim omahom iz visoke lestve ponosa ter se ustavil v ponižnosti cestnega prahu. Pa vam povem, da se nisem ril tudi po konjski smrti ne kot črv po madžarskem prahu, ampak sem se posilil na voz našega trenja in se vozil do že omenjenega mesteca Felzövizkőz. To me slece je majhno, radi prevladujočega židovstva še precej ličen kraj. Ležeče v Karpatih, je kar posejano z ličnimi vilami, ki so po večini vse last bogatih Abrahamovcev. Seve od mesteca danes ni več kame na kamen, ker je bilo prav do tal porušeno od naše artilerije v časih preloma ruske fronte pri Gorodku. Ko smo bivali mi tamkaj po umiku iz tretje bitke, je bilo natlačeno polno židovskih beguncev iz Gdovlje. Mudili smo se v njem nad 8 dni.

V tem času sem lazil po ulicah in zašel nekega predpoldne prvič in menda zadnjič v židovsko sinagogo (molilnico). Vrtar mi ni branil vstopa gotovo v trdem prepričanju, da sem tudi jaz Abrahamove veroizpovedi, ker imam precej zaključen nos. — Kratkotom, zmuzal sem se v svetišče in stal na sredini molilnice med samimi strogovernimi židi.

Sinagoga je bila lična stavba z mogočno kupolo. Notranjščino je delila lesena, izrezljana, visoka ograja v dva dela. Na levi strani od vhoda so tičale za pregrajo ženske z otroci. Otročad je vikala v vseh mogočih glasovih; ženske pa so šumljale kot čebele in polukavale skozi luknjice ograje na desno stran, kjer so bili zbrani sami dolgoobračati židje v črnih, dopetnih kaftanih.

Preko glave so imeli potegnjene belo-črne molilne plašče, na sredini čela privezane kockaste, črne tablice (v teh tablicah je baje 10 zapovedi), krog levega pa so si ovijali črne jermene. Mustačasti kot pošasti, oblečeni kot čarovniki, so držali vsi odprte debele knjige, moleči iz njih momljajoč v globokih priklonih. Otroški cvik in ženski šepet na levici; na desnici egiptovski čarovniji podobni prizori ...

Mraz me je spreletel pri tem pogledu. Moleči židje so me pogledovali po strani ter namigavali nekako skrivnostno drug drugemu. Oddrsal je eden v smeri proti omari v kotu ter se mi je približal z molilnim plaščem, z načelno tablico, jermeni in knjigo. Pošasti vsiljive! Smatrali so me za svojca, ki išče v sinagogi dušne utehe, a mu manjka za molitev potrebna „meštrija.“

Sem odmigaval z roko, da ne bom molil z njimi, pa ni nič pomagalo; žid mi je hotel vsiliti molilno orodje.

Če že imam veliko na vesti, krščanstvo pa še le nisem zatajil nikdar! To židovsko nasilstvo mi je presedalo, skozi duri nisem mogel, ker jih je stražil zaklenjene vratar. Pomagal sem si iz kristjanotajst-

vu bližnje priložnosti, kot bi bil menda storil vsak kristjan: pokrižal sem se na dolgo in široko!

Kako, kdaj in v kakem spremstvu sem zašel na plano, pod milo, tudi kristjane krijočo nebo, mi še je danes uganka. Čul sem, da je nekdo zaloputnil jezno za menoj vrata. Iz sinagoge je puhtel po mojem odhodu mesto vnete molitve živahen prepir v nizkih in žensko-visokih glasovih.

Že marsikaj mi je odpustil dobrotljivi Bog na tem svetu, samo od judovske strani domnevanega židovstva mi ne bo treba zameriti. Saj sem se otresel pošteno drugoverskih skušnjav s samim znamenjem sv. križa.

Po tem nezabnem doživljaju v sinagogi sem nameril svoje korake že krulečega želodca naravnost v naše stanovanje. Naš polkovni štab se je bil nastanil v hotelu na sredini glavnega trga. Mi smo prebivali v I. nadstropju, v pritličju pa je lastnik hiše krčmaril. Vojaštvo je pod nami malo preveč slšno poplajnjevalo osušena grla. Radi tega je ukazal naš zadržasti oberst gostilno brezpogojno zapreti. Postavil je na cesto pred gostilniška vrata stražo z nasajenim bajonetom in poveljem: Zabraniti vsakemu ne le vstop, ampak celo pot mimo krčme!

V na višji ukaz zaprti in zastraženi gostilni smo obedovali že omenjenega dne v sobani I. nadstropja. Tako bolj proti koncu tedaj še bogatega kosila je nekaj močno zaropotalo po stopnicah. Slišati je bilo bobljavi prepir iz židovskih in krščansko ubranih ust. Prepirljivca sta šel med truščem in kregom ustavila pred vrati naše obednice.

Naš oberst je nakremžil obraz v vseh za jezo prirojenih gubah in odposlal adjutanta z menoj pogledat, kdo bi se drznil motiti obed samega gospoda obersta.

(Dalje prihodnjič.)